



**TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR
İÇİN UYGULAMA REHBERİ**

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	1/11



**TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI
SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ**

SINAV VE BELGELENDİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI



TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	2/11

GİRİŞ

Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının sınav ve belgelendirme süreçlerini tarafsız, adil, geçerli ve güvenilir bir şekilde yürütmesini sağlamak amacıyla Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından bir dizi kalite güvence unsuru uygulanmaktadır. Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterliliklerin kamuya açık bir şekilde sektör komiteleri tarafından doğrulanması, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu olmak üzere başvuran kuruluşların TS EN ISO/IEC 17024 standardına göre akredite olması zorunluluğu, MYK tarafından gerçekleştirilen yetkilendirme, gözetim ve kapsam genişletme denetimleri ile programsız denetimler ve Teorik ve Performansa Dayalı Sınavlar İçin Kamera Kayıt Rehberi doğrultusunda alınan kayıtlar bu kalite güvence unsurları arasındadır. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca düzenlenen sınavlarda uygulama birliğinin sağlanması ve sınav uygulamalarının iyileştirilmesi amacıyla Teorik ve Performansa Dayalı Sınavlar İçin Uygulama Rehberi hazırlanmıştır.

Teorik ve Performansa Dayalı Sınavlar İçin Uygulama Rehberi ile yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilen sınavların,

- ✓ MYK mevzuatı çerçevesinde yürütülmesi,
- ✓ Tarafsız, adil, geçerli ve güvenilir bir şekilde yapılması,
- ✓ İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak gerçekleştirilmesi,
- ✓ MYK görünürlük kurallarının uygulandığı sınav alanlarında gerçekleştirilmesi

hedeflenmektedir.



TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	3/11

Tanımlar ve Kısaltmalar

Bu rehberde geçen

- a) Aday: Ulusal yeterliliklere göre belgelendirilmek üzere başvuru yapan ve yeterliliğe giriş şartlarını taşıyan kişiyi,
- b) Değerlendirici: İlgili ulusal yeterlilikteki değerlendirici ölçütlerini karşılayan ve yetkilendirilmiş veya yetkilendirme sürecindeki belgelendirme kuruluşu tarafından adayların teorik bilgi düzeylerini ve performanslarını ulusal yeterliliklerde tanımlanan şartlar doğrultusunda ölçmek ve değerlendirmek üzere görevlendirilen kişiyi (sınav yapıcı),
- c) Denetim Ekibi: Programlı veya programsız MYK denetimlerini gerçekleştirmek üzere baş denetçi, denetçi, stajyer denetçi, teknik uzman, gözlemci ve diğer görevlendirilen kişilerden oluşan ekibi,
- ç) Gözetmen: Yetkilendirilmiş veya yetkilendirme sürecindeki belgelendirme kuruluşları tarafından gerçekleştirilen sınavlarda kamera kaydı ve sınav düzenini sağlamak üzere görevlendirilen ve değerlendirici ölçütlerini karşılamak zorunda olmayan kişiyi,
- d) İç doğrulayıcı: Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarında iç doğrulama faaliyetlerini yürüten ve kuruluşun belgelendirme kararını veren organında görevli olan kişiyi,
- e) Kuruluş: Yetkilendirilmiş veya yetkilendirme sürecindeki belgelendirme kuruluşlarını,
- f) Kurum: Mesleki Yeterlilik Kurumunu,
- g) Sınav Alanı: Kuruluşlar tarafından teorik ve performansa dayalı sınavların gerçekleştirileceği tüm alanları

ifade eder.



TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	4/11

1. Genel Kurallar

- 1) Sınavlar ilgili ulusal yeterlilikte farklı tanımlanmamış ise en az bir değerlendirici tarafından gerçekleştirilir.
- 2) Adayların sınav alanına delici, kesici ve yaralayıcı aletler ile ateşli silahları getirmesi yasaktır.
- 3) Adaylar Kuruluş tarafından sınav başlamadan önce mobil cihazların kapalı konuma getirilmesi konusunda uyarılır.
- 4) Adayların sınav düzenini bozacak veya başkalarını rahatsız edecek davranışlarda bulunmaları sınav kurallarına aykırıdır. Sınav kurallarına aykırı hareket edenler hakkında tutanak tutularak söz konusu kişi(ler) sınav salonundan çıkartılır.
- 5) İlgili ulusal yeterlilikte ve kuruluş prosedürlerinde aksi düzenlenmediği sürece sınavlarda adaylar tarafından aşağıdaki teçhizat/ekipman kullanılamaz:
 - a) Cep telefonu, çağrı cihazı, telsiz, radyo, vb. haberleşme araçları,
 - b) MP3 Player, ses kayıt cihazı, kamera, fotoğraf makinesi, vb. kayıt cihazları,
 - c) Tablet, dizüstü bilgisayar, elektronik kitap okuyucu, akıllı saat, vb. bilgisayar özelliği olan cihazlar,
 - ç) Müsvedde kâğıdı, defter, kitap, dergi, gazete, sözlük, sözlük işlevi olan elektronik aygıt, hesap makinesi, cetvel, pergel, açölçer, vb. araçlar.
- 6) Sınav süresince sınav alanında içme suyu, şeker ve alınması zorunlu ilaçlar hariç yiyecek ve içecek bulundurmak, tütün ve tütün ürünleri kullanmak yasaktır.
- 7) Sınav başlamadan önce adaylara sınav başlangıç ve bitiş saati ile hangi süreler içerisinde adayların sınavdan çıkabileceği hususları bildirilir. Sınav alanında adayların görebileceği şekilde saat bulundurulması esastır. Saat bulundurulmasına imkân bulunmayan hallerde değerlendirici veya gözetmen sınav süresine göre uygun periyotlarda kalan süreyi hatırlatır.
- 8) Kuruluşlar sınav alanlarında görünürlük ve tanınırlığı sağlamak için gerekli önlemleri alır. Bu kapsamda tüm sınav alanlarında görülebilir boyutlarda kuruluş logosu ile akreditasyon ve yetkilendirme markalarını içeren görünürlük materyali (kırlangıç bayrak, branda, bez afiş, tabela, adayın üzerine yapıştırılabilen tak-sök materyaller, vb.) bulundurulur. Adayların ve olası programsız denetimde denetim ekibinin sınav yapılan yeri rahat bulmalarını sağlayacak şekilde sınav alanına yönlendirmeye ilişkin görseller yerleştirilir.
- 9) Kuruluşlar engelli veya itina gösterilmesi gereken adayların sınava erişimini sağlayacak önlemleri alır. Bu kapsamda ilgili ulusal yeterlilikte başka bir düzenleme bulunmadığı durumlarda:
 - a) Okuma yazma bilmeyen adaylar ve görme engelli adaylar için soruları okuyacak bir kişi görevlendirilir. Bu adayların sınavları diğer adaylardan ayrı ve tek tek gerçekleştirilir. Soruları okuyan kişi soruları yüksek sesle ve yüzü kameraya dönük olacak şekilde okur.
 - b) Türkçe bilmeyen adaylar için ilgili ulusal yeterlilikler, soru kitapçıkları, kontrol listeleri ve adayın ihtiyaç duyacağı diğer sınav dokümanları yeminli tercüman tarafından tercüme edilir. İlgili ulusal yeterliliğin değerlendiricinin adaya soru sormasını gerektirdiği hallerde sınav esnasında yeminli tercüman bulundurulur.
 - c) İşitme engelli adayların sınavları yeminli işaret dili tercümanları aracılığıyla gerçekleştirilir.



TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	5/11

- Kuruluşun yukarıda belirtilenler dışında bir durumla karşılaşması durumunda veya yukarıda belirtilen çözümlerin uygulanmasının mümkün olmadığı hallerde Kuruluş çözüm önerisini Kuruma sunar, Kurum tarafından onaylanması halinde uygular. Yukarıdaki önlemlerin uygulanması sonucu doğabilecek ek sınav maliyetleri adayın bilgisi dâhilinde olmak kaydıyla adaya yansıtılabilir. İşbu madde engelli veya itina gösterilmesi gereken adayların çalışabileceği meslekler için geçerlidir.
- 10) Kuruluşlar sınav alanlarında gerekli tüm iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasından ve uygulanmasından sorumludur.
 - 11) Sınav için ayrılmış alanlarda adaylar, kuruluş tarafından ilgili sınav için görevlendirilen kişiler, denetim ekibi (denetim esnasında) ve ihtiyaç halinde iç doğrulayıcı dışında hiç kimse bulunamaz.
 - 12) Kuruluş sınav kurallarına ek olarak sınav alanında bulunan adayları ve diğer kişileri (değerlendirici, gözetmen, denetim ekibi, iç doğrulayıcı, vb.) sınav alanlarında uyulması gereken iş sağlığı ve güvenliği kuralları, acil durum prosedürleri ve sınav esnasında oluşabilecek risklere ilişkin konularda bilgilendirir.
 - 13) Sınavlar kuruluş tarafından Teorik ve Performansa Dayalı Sınavlar İçin Kamera Kayıt Rehberi doğrultusunda kamera kaydına alınır.
 - 14) Sınavların gerçekleşeceği alanların adayların sınav performansını olumsuz etkilemeyecek koşullara sahip olması ve ergonomi açısından uygunluğunun sağlanmış olması gerekmektedir. Bu kapsamda adaylara tahsis edilmiş sıra, masa, sandalye, vb. ekipman, sınav gereçleri ile sınav alanı koşulları (ses, ışıklandırma, havalandırma, vb.) sınav gerçekleştirmeye elverişli olmalıdır.
 - 15) Kuruluş ilgili mevzuat doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alındığını, Kurum tarafından belirlenen kurallara uyulduğunu ve ulusal yeterlilik(ler)te yer alan şartların sağlandığını sınav başlangıç saatinden makul bir süre önce ve sınav zarfı açılmadan kontrol etmeli ve sınav alanlarının uygunluğunu sınav hazırlık ve sınav alanı uygunluk formuna kayıt etmelidir. (Makul süre; eksiklik olduğunun tespit edilmesi halinde eksikliği gidermek için yeterli olacağı ilgili kuruluş prosedürlerinde belirlenen süredir.)
 - 16) Sınav hazırlık ve sınav alanı uygunluk formlarında sınav alanının iş sağlığı ve güvenliği kuralları ve ilgili ulusal yeterlilik(ler) açısından uygunluğuna, sınav güvenliğine, yeterli sayıda ve uygun (kalibrasyonu ve bakımı yapılmış, vb.) sınav materyalinin bulunup bulunmadığına ilişkin kriterler yer alır. Sınav alanının değerlendirmesi teorik ve performans sınavları için ayrı ayrı yapılır.
 - 17) Sınav programının, sınav iptalinin ve sınav(lar)la ilgili meydana gelen değişikliklerin bildirim işlemleri Yetkilendirme Sözleşmesinde belirtilen süreler dâhilinde ve Sınav ve Belgelendirme İşlemleri MYK Web Portal Kullanım Kılavuzunda belirtilen adımlar takip edilerek gerçekleştirilir. Sınav iptali sınav programında bildirilen tüm sınavları kapsayabileceği gibi sınavların bir kısmı için de uygulanabilir. Sınav iptaline veya sınav(lar)a ilişkin meydana gelen değişikliklere ilişkin gerekçe ve kanıtlar MYK Web Portalına kaydedilir ve belirtilen süreler dâhilinde Portal üzerinden Kuruma bildirilir.
 - 18) Sınav alanlarında iş sağlığı ve güvenliği açısından gerekli tedbirlerin alınmadığı, sınav gereçlerinin hazır olmadığı, sınavlarda kullanılacak makine ve ekipmanların kontrol, bakım ve kalibrasyonlarının yapılmadığı, vb. durumlarda kuruluş ilgili mevzuata göre sınavı iptal eder veya erteler. Bu durum dosya sorumlusuna iletilir ve MYK Web Portal üzerinden gerekli bildirimler yapılır.
 - 19) Basılı sınav materyali kullanılan sınavlarda teorik sınav soruları, cevap kâğıdı ya da optik form, güvenliği sağlanması koşuluyla cevap anahtarları, mülakat soruları ve



**TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR
İÇİN UYGULAMA REHBERİ**

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	6/11

- ekinde yer alan projeler ile performans sınav soruları/senaryoları kapalı bir şekilde sınav alanına getirilir; sınav başlamadan önce adayların huzurunda ve kamera önünde açılır.
- 20) Sınav bitiminde adayların cevap kâğıtları ve kitapçıkları uygun şekilde teslim alınarak güvenliği sağlanır. (*Kapalı zarf vb. yöntem*)
- 21) Kuruluş, kendisine ait olan sınav merkez(ler)i dışındaki sınav alan(lar)ı için genel ölçütleri aşağıda belirtilmiş olan sözleşme ile sözleşme kapsamında yer alan tüm yeterlilikler için sınav hazırlık ve sınav alanı uygunluk formunu MYK Web Portalına yükler.

Sözleşmelerde yer alması gereken hususlar:

- Sözleşmede iki geçerli taraf bulunur ve iki tarafça da kaşelenip imza altına alınır.*
- Sözleşmede imza tarihi bulunur ve sözleşme geçerlilik süresi tanımlanır.*
- Sözleşmenin kapsadığı ulusal yeterlilikler ve sınav türleri belirtilir.*
- Sınav alanı kullanımı ile ilgili izinleri kapsar.*
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili görev ve sorumluluklar tanımlanır.*
- Sınav materyali olarak kullanılacak ekipman ve malzemelerin temini konusunda görev ve sorumluluklar tanımlanır.*
- Sınav alanının dış etkenlerden etkilenmemesi için sınav süresince yalıtılması ve korunmasına ilişkin görev ve sorumluluklar tanımlanır.*

Sınav Hazırlık ve Sınav Alanı Uygunluk Formunda yer alması gereken hususlar:

- İş sağlığı ve güvenliği açısından gerekli uygunluk kontrolünün yapıldığını gösteren maddeleri içerir.*
- İlgili ulusal yeterlilik sınavı için gerekli sınav materyali, ekipman ve malzemelerin mevcut olup olmadığını sorgulayan maddeler yer alır.*
- Bakım ve kalibrasyon gereken cihazların takibi ve düzgün çalışmasının sınav öncesinde kontrol edildiğini gösteren madde yer alır.*
- Değerlendirmeyi yapan kişi ve değerlendirme tarihi kayıt altına alınır.*

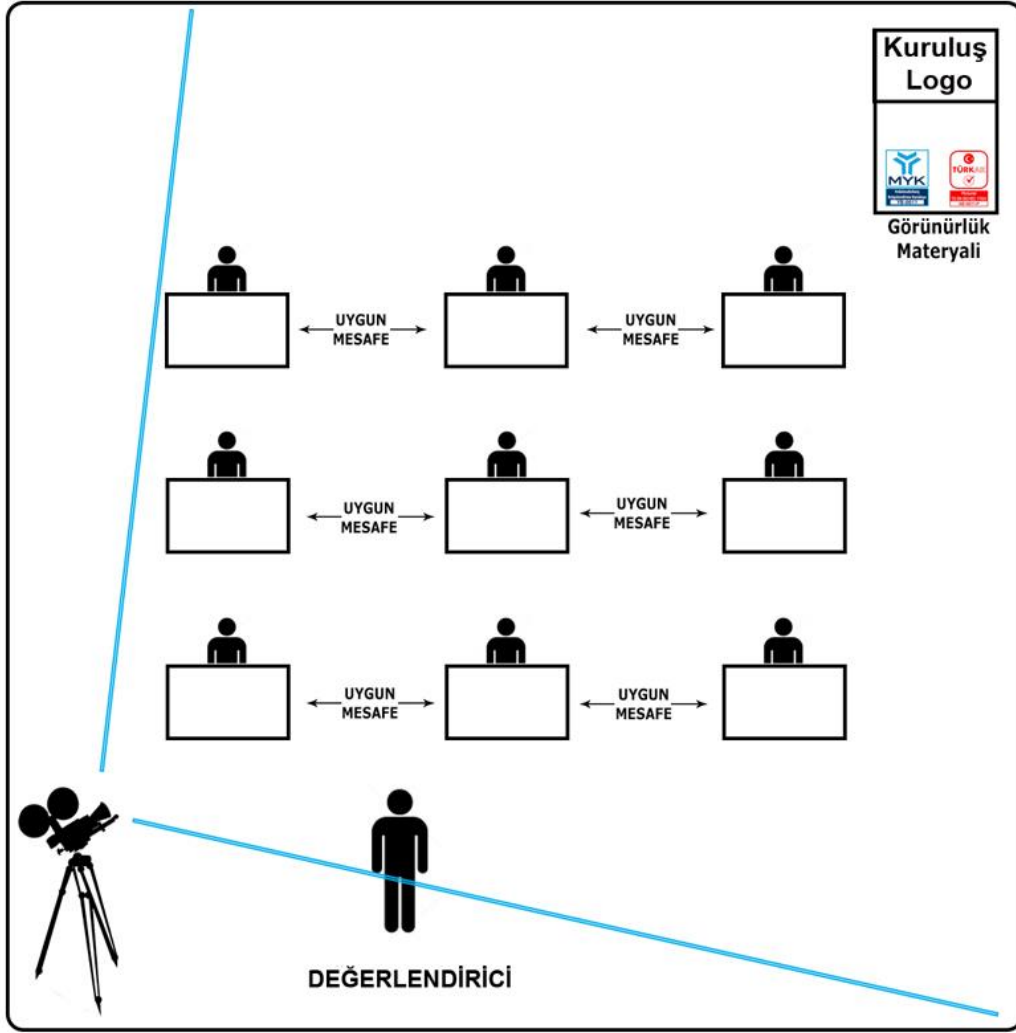


TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	7/11

2. Teorik Sınavlara İlişkin Kurallar

- 1) Sınav için tahsis edilmiş masa, sıra, vb. üzerinde sınavla alakası olmayan nesnelere bulundurulamaz. Sınıf düzenine sahip olmayan alanların (yemekhane, atölye, vb.) sınav alanı olarak kullanılması durumunda sınav alanının sınav gerçekleştirmeye uygun temizlik ve düzene sahip olup olmadığı kuruluşça sınavdan önce kontrol edilir ve durum sınav hazırlık ve sınav alanı uygunluk formuna işlenir. (Yemekhanelerin teorik sınav alanı olarak kullanılması durumunda masalarda tuzluk, kürdanlık, peçetelik, vb. nesnelere bulunmaz.)
- 2) Adaylar arasında adayların kopya çekmelerini veya birbirlerinden etkilenmelerini engelleyecek şekilde en az yarım metre boşluk bırakılır. Paravan, vb. şekillerde bölünmüş sınav alanlarının kullanıldığı sınavlarda söz konusu koşul aranmaz.
- 3) Basılı soruların kullanıldığı sınavlarda kitapçıkların 12 punto'dan küçük olmamak kaydıyla Times New Roman yazı fontunda oluşturulmuş olması, sorulardaki şekil ve şema detaylarının anlaşılır olması, aynı oturumda yer alan adayların aynı soru setine tabi tutulması, aday mesafesinin yakın olduğu sınavlarda soru kitapçıklarının gruplandırılması esastır.
- 4) İlgili ulusal yeterlilikte aksi belirtilmedikçe, aday sayısının 24'ün altında olduğu teorik sınavlar için (24 dâhil) tek bir değerlendirici görevlendirilmesi yeterlidir. Tek seferde sınava alınacak aday sayısının 24'ten fazla 72'den az olduğu durumlarda (72 dâhil) değerlendiriciye ilave olarak bir değerlendirici veya gözetmen görevlendirilmesi gerekmektedir. Aday sayısının 72'den fazla olduğu durumlarda ise değerlendirici veya gözetmen sayısı orantılı olarak artırılır.
- 5) Değerlendirici veya gözetmen sayısının birden fazla olduğu durumlarda değerlendirici(ler) veya gözetmen(ler) sınav alanının farklı noktalarına kamera açısı içinde olacak şekilde konularak sınav güvenliğini artırmalıdır.
- 6) Teorik sınav süresince sınavını tamamlayanlar haricindeki adayların sağlık problemleri dışındaki herhangi bir nedenle sınav alanlarından ayrılmaları yasaktır. Teorik sınav alanından ayrılan aday ilgili sınavdan başarısız olmuş sayılır.
- 7) Adaylar teorik sınav süresince birbirleri ile konuşamaz, birbirlerinden sınav gereci veya yardım isteyemez.
- 8) Sınav süresince soruların yüksek sesle ve herkesin duyabileceği şekilde sorulması, cevapların da aynı şekilde yüksek sesle ve herkesin duyabileceği şekilde verilmesi gerekmektedir.
- 9) Sınav sırasında kopya çektiği veya kopya verdiği tespit edilen adayların kimlik bilgileri ve yaşanan durum tutanak ile kayıt altına alınır ve bu adaylar sınavdan başarısız sayılır. Değerlendirici(ler) veya gözetmen(ler) kopya çekmeye veya vermeye kalkışanları uyarmak zorunda değildir, sorumluluk adaylara aittir.
- 10) Teorik sınavlarda adaylar arası mesafe ve kullanılacak görünürlük materyali Şekil-1'de gösterilen örnek şablona uygun olarak düzenlenebilir. Farklı kitapçıklar veya aynı salonda farklı yeterliliklerde sınav yapılıyor olsa bile bu oturma düzenine uyulmalıdır.
- 11) Teorik sınav soru kitapçığında kitapçık türü (örn. A Kitapçığı), soru sayısı ve sınav süresi belirtilmelidir.
- 12) Mülakat sınavlarına ait soru listeleri ve varsa eklerine ait özgün doküman numarası, kodu, sınav süresi ve mülakat sınav sorularının doğru cevapları soruların yanında yer almalıdır.



Şekil-1 Teorik Sınav Uygulama Örnek Şablonu



TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR İÇİN UYGULAMA REHBERİ

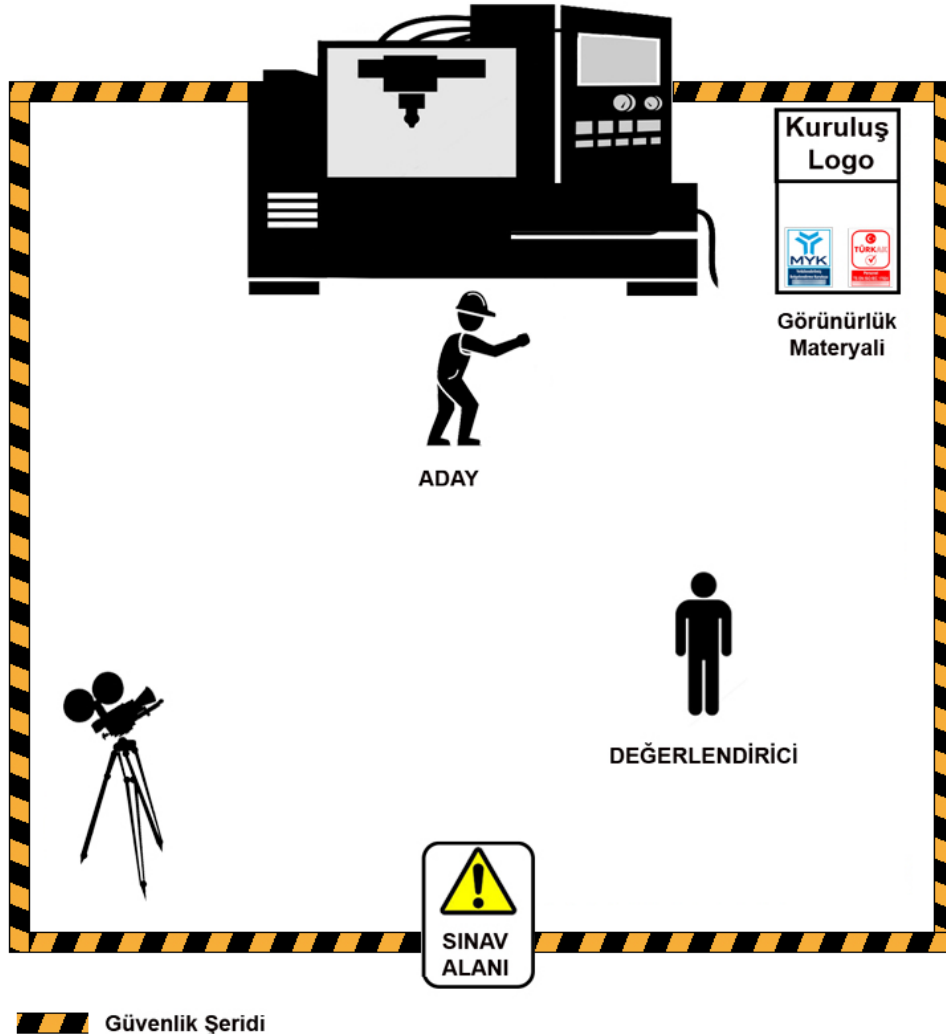
Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	9/11

3. Performansa Dayalı Sınavlara İlişkin Kurallar

- 1) Tehlikeli ve çok tehlikeli mesleklerde gerçekleştirilen performansa dayalı sınavlar için tahsis edilmiş alanlar güvenlik bandı/şeridi ile diğer ortamlardan ayrılır. Bu alana performans sınavına katılan adaylar, kuruluş tarafından ilgili sınav için görevlendirilen kişiler ve denetim ekibi (denetim esnasında) ve ihtiyaç halinde iç doğrulayıcı dışında kimse giremez.
- 2) Sınav alanlarında acil çıkışları gösteren uyarı işaretleri başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği önlemleri açısından gerekli tüm işaretler bulunur.
- 3) Performans sınavı için sırasını bekleyen aday(lar), sınava katılan aday(lar)ı etkilemeyecek ve herhangi bir müdahalede bulunmayacak şekilde uygun bir uzaklıkta bekler. Bu mesafeyi ayarlamak ve müdahalelere engel olmak değerlendiricinin görevidir.
- 4) Performans sınav alanında sınav gereci sayılmayan ve adayların sınav başarısını olumsuz etkileyebilecek makine, alet, ekipman, vb. bulunmaz. Adayların sınavda kullanacağı malzeme, İSG ekipmanları vs sınav alanı içerisinde, düzgün şekilde istiflenmiş ve adayların rahatlıkla ulaşabileceği şekilde bulundurulur.
- 5) Kuruluşlar yetkisi kapsamındaki her bir ulusal yeterlilikte yer alan bilgi, beceri ve yetkinlikleri eksiksiz bir şekilde ölçecek sınav prosedürüne/talimatına sahip olmalıdır.
- 6) Performansa dayalı sınavlarda kullanılacak sınav senaryosu/projesinde; proje ve varsa eklerine ait özgün doküman numarası-kodu, sınav süresi, projenin/senaryonun kaç aday için hazırlandığı ve projede/senaryoda her adayın eşit değerlendirilmesini sağlayacak şekilde yapılan iş bölümü belirtilmelidir.
- 7) Bir değerlendirici aşağıdaki şartları sağlamak koşuluyla bir gün içerisinde en fazla 12 adayın performans sınavında görevlendirilebilir. Ancak değerlendiricinin bir gün içerisinde, sınavında görevlendirileceği aday sayısı 6 adayın üzerinde ise (6 hariç) kuruluş tarafından kamera çekimi, sınav ortamının düzenlenmesi, kontrolünün sağlanması ve benzeri görevlerin sağlıklı yapılması için değerlendiricinin yanında en az bir gözetmen görevlendirilir.
 - a) İlgili ulusal yeterlilikte aksi belirtilmedikçe, Ek-1 Performans Sınavları Grup Halinde Yapılan Ulusal Yeterlilikler Listesi¹nde yer alan ulusal yeterliliklerde, değerlendirici eş zamanlı olarak en fazla 4 kişiden oluşan tek bir grubun sınavında görevlendirilebilir.
 - b) Ulusal yeterliliklerde tanımlanan başarımların ölçütlerinin, beceri ve yetkinlik ifadelerinin sınav süreci boyunca değerlendirici tarafından ayrıntılı takip edilmesi gereken, sınav esnasında değerlendiricinin adaya sözlü olarak soru iletmesi veya adayın bulgularını sözlü olarak ifade etmesi gereken durumlarda değerlendiricinin sadece 1 adayı değerlendirmesi esastır. Bu gibi durumlarda eş zamanlı değerlendirme yapılamaz.
 - c) İlgili ulusal yeterliliklerde aksi belirtilmedikçe, a ve b bentlerinde tanımlanan durumlar dışında kalan ulusal yeterliliklerde, adayların performanslarının birbirinden etkilenmemesini sağlayacak sınav ortamının oluşturulması ve etkin, geçerli bir ölçme ve değerlendirme yapılması şartıyla bir değerlendirici eş zamanlı olarak en fazla 3 adayı değerlendirebilir.

¹ Ek-1 Performans Sınavları Grup Halinde Yapılan Ulusal Yeterlilikler Listesi'nin güncellenmesine ilişkin işlemler, Sınav ve Belgelendirme Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

- 8) Performans sınavlarında kullanılan senaryo/proje ve teknik dokümanlar aday dosyasında ya da sınav evraklarıyla birlikte sınav dosyasında muhafaza edilir.
- 9) Sınav alanında bulunan aday, değerlendirici, gözetmen, denetim ekibi, iç doğrulayıcı, kuruluş personeli, vb. ile sınav alanında bulunması beklenen diğer kişiler için, programsız denetim ihtimali de göz önüne alınarak, ilgili mesleğe uygun yeterli sayıda kişisel koruyucu donanım kuruluş tarafından hazır bulundurulur.
- 10) İş sağlığı ve güvenliği kurallarını ihlal ettiği ve bu nedenle kendilerini veya sınav alanında bulunan diğer kişileri tehlikeye düşürdüğü değerlendirici tarafından tespit edilen adayların sınavları durdurulur. Söz konusu adaylar sınavdan başarısız sayılır.
- 11) Sınavlarda adayların kullanması gereken makinelerden gerekli görülenlerin üzerinde makine kullanım talimatları bulundurulur. İhtiyaç durumunda adaylara makine kullanımı ile ilgili ön bir bilgilendirme yapılır. Adaya sınav öncesi alışkanlık kazanması için birkaç kez deneme yaptırılabilir.
- 12) Sınavlara ait görüntülü kayıtlarda rahatça tanınmalarını sağlamak amacıyla adaylar, değerlendiriciler ve diğer kuruluş görevlileri sınav boyunca sırt numarası, yaka kartı, vb. tanıtıcı materyal kullanır.
- 13) Diğer ortamlardan güvenlik şeridi ile ayrılmış sınav alanında görünürlük materyali ve sınav alanı uyarı levhaları Şekil-2'deki örneğe uygun olarak konumlandırılabilir.



Şekil-2 Performansa Dayalı Sınav Uygulama Örnek Şablonu



**TEORİK VE PERFORMANSA DAYALI SINAVLAR
İÇİN UYGULAMA REHBERİ**

Onay Tarihi	03.11.2016
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	18.10.2017
Doküman No	SBD.RHB.002
Sayfa No	11/11

Revizyon Tarihçesi

Rev. No	Revizyon Tarihi	Revizyon Konusu
00	03.11.2016	İlk Yayım
01	18.10.2017	Genel Kurallar: 7-8-11-12-18-19. maddeler düzenlendi. 20. madde eklendi. Teorik Sınavlara İlişkin Kurallar: 3-10. maddeler düzenlendi. 11-12 maddeler eklendi. Performansa Dayalı Sınavlara İlişkin Kurallar: 1-5-7-9. maddeler düzenlendi. 6 madde eklendi.

TEORİK SINAV*

SORULAR	EVET	HAYIR	ANLAŞILMIYOR	AÇIKLAMA
1) Adaylar aşağıdaki hususlarda sınav kuralına uyulması gerektiği konusunda uyarılmıştır.				
a) Delici, kesici ve yaralayıcı aletler ile ateşli silahların sınav alanına getirilmemesi,				
b) Mobil cihazların kapalı hale getirilmesi,				
c) İlgili ulusal yeterlilikte ve kuruluş prosedürlerinde aksi düzenlenmediği sürece sınavlarda rehberin Genel Kurallar bölümündeki 5. maddesinde sayılan alet/ekipmanların kullanılmayacağı,				
ç) Sınav süresince sınav alanında içme suyu, şeker ve alınması zorunlu ilaçlar hariç yiyecek ve içecek bulundurulmaması, tütün ve tütün ürünleri kullanılmaması,				
2) Sınav alanında kuruluş logosu ile akreditasyon ve yetkilendirme markalarını içeren görünürlük materyali yer almaktadır.				
3) (Varsa) Engelli veya itina gösterilmesi gereken adaylar için gerekli önlemler alınmıştır.				
4) Sınav alanında gerekli tüm iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alındığı kontrol edilmiştir.				
5) Adaylar ve diğer kişiler (değerlendirici, gözetmen, denetçi, vb.) sınav alanlarında uyulması gereken iş sağlığı ve güvenliği kuralları ile acil durum prosedürleri konusunda bilgilendirilmiştir.				
6) Adaylara tahsis edilmiş sıra, masa, sandalye, vb. ekipman, sınav gereçleri ile sınav alanı koşulları (ses, ışıklandırma, havalandırma, vb.) sınav gerçekleştirmeye elverişlidir.				
7) Sınav alanlarının uygunluğu sınavdan makul bir süre önce sınav hazırlık ve sınav alanı uygunluk formuna kayıt edilmiştir.				
8) Sınav soruları sınav salonuna kapalı bir zarf içerisinde getirilmiştir.				
9) Sınav için tahsis edilmiş masa, sıra, vb. üzerinde sınavla alakası olmayan nesnelere yer almamaktadır.				
10) Adaylar arasında adayların en az yarım metre boşluk bırakılmıştır.				
11) Değerlendiriciler ve gözetmenler kamera açısında kalacak şekilde konumlandırılmıştır.				

* Bu form sınav uygulamalarının bu rehberle uygunluğunun takip edilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Formun kullanılması ile ilgili herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır.

PERFORMANS SINAVI*

SORULAR	EVET	HAYIR	ANLAŞILMIYOR	AÇIKLAMA
1) Adaylar aşağıdaki hususlarda sınav kuralına uyulması gerektiği konusunda uyarılmıştır.				
a) Delici, kesici ve yaralayıcı aletler ile ateşli silahların sınav alanına getirilmemesi,				
b) Mobil cihazların kapalı hale getirilmesi,				
c) İlgili ulusal yeterlilikte ve kuruluş prosedürlerinde aksi düzenlenmediği sürece sınavlarda rehberin Genel Kurallar bölümündeki 5. maddesinde sayılan alet/ekipmanların kullanılmayacağı,				
ç) Sınav süresince sınav alanında içme suyu, şeker ve alınması zorunlu ilaçlar hariç yiyecek ve içecek bulundurulmaması, tütün ve tütün ürünleri kullanılmaması,				
2) Sınav alanında kuruluş logosu ile akreditasyon ve yetkilendirme markalarını içeren görünürlük materyali yer almaktadır.				
3) (Varsa) Engelli veya itina gösterilmesi gereken adaylar için gerekli önlemler alınmıştır.				
4) Sınav alanında gerekli tüm iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınmış ve acil çıkışları gösteren uyarı işaretleri başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği önlemleri açısından gerekli tüm işaretlere yer verilmiştir.				
5) Adaylar ve diğer kişiler (değerlendirici, gözetmen, denetçi, vb.) sınav alanlarında uyulması gereken iş sağlığı ve güvenliği kuralları ile acil durum prosedürleri konusunda bilgilendirilmiştir.				
6) Sınav için tahsis edilmiş alanlar güvenlik bandı/şeridi ile diğer ortamlardan ayrılmıştır. (Tehlikeli ve çok tehlikeli meslekler için geçerlidir.)				
7) Sınav alanında sınav gereci sayılmayan ve adayların sınav başarısını olumsuz etkileyebilecek makine, alet, ekipman, vb. yer almamaktadır.				
8) Adayların rahatça tanınmasını sağlamak amacıyla gerekli tedbirler alınmıştır.				

* Bu form sınav uygulamalarının bu rehberle uygunluğunun takip edilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Formun kullanılması ile ilgili herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır.



**PERFORMANS SINAVLARI GRUP HALİNDE
YAPILAN ULUSAL YETERLİLİKLER LİSTESİ**

Onay Tarihi	18.10.2017
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	27.02.2018
Doküman No	SBD.LST.002
Sayfa No	1/2

Sıra No	Ulusal Yeterlilik Kodu	Ulusal Yeterlilik Adı	Bir Grupta Yer Alacak Azami Kişi Sayısı
1	11UY0011-3	Ahşap Kalıpçı	4 kişi
2	11UY0012-3	Betonarme Demircisi	4 kişi
3	12UY0056-3	İskele Kurulum Elemanı	4 kişi
4	12UY0050-3	Panel Kalıpçı	4 kişi
5	11UY0025-3	Tünel Kalıpçı	4 kişi
6	12UY0054-3	Alçı Levha Uygulayıcısı	2 kişi
7	11UY0013-3	Endüstriyel Boru Montajcısı	2 kişi



**PERFORMANS SINAVLARI GRUP HALİNDE
YAPILAN ULUSAL YETERLİLİKLER LİSTESİ**

Onay Tarihi	18.10.2017
Revizyon No	01
Revizyon Tarihi	27.02.2018
Doküman No	SBD.LST.002
Sayfa No	2/2

Revizyon Tarihçesi

Rev. No	Revizyon Tarihi	Revizyon Konusu
00	18.10.2017	İlk Yayım
01	27.02.2018	Listeye “Alçı Levha Uygulayıcısı” ve “Endüstriyel Boru Montajcısı” ulusal yeterlilikleri eklenmiştir.

KONU: Belgelendirme Kuruluşları için Yetkilendirme Kriterleri ve Uygulama Rehberi Taslağı

Tarih: 13/08/2018

A) Neden İhtiyaç Duyuldu?

Belgelendirme kuruluşlarının yetkilendirilmesine ilişkin mevzuatın farklı dokümanlarda tanımlanmış olması, MYK mevzuatında ve TS EN ISO 17024 Standardında yer almamasına rağmen denetimlerde teamül haline gelmiş ancak yazılı olmayan bazı zorlayıcı uygulama ve şartların bulunması ve kuruluşların uygulamaları arasında yeknesaklık sağlanması amacıyla yetkilendirme şartlarının tek bir dokümanda bir araya getirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Ulaşılan denetim sayısı, sektörden gelen geri bildirimler ve elde edilen tecrübeler doğrultusunda daha önce daire içi uygulamada olan ve denetim formlarına dayanak oluşturan kriterler güncellenmiş ve detaylı açıklamalar ile desteklenerek bir rehber haline getirilmiştir.

B) Geliştirme Süreci

- 2016 yılında kurulan Denetim Dairesi Başkanlığına denetimleri bu kriterler çerçevesinde gerçekleştirmesi talep edilmiştir.
- 3 yıldır gerçekleştirilen 28 Sınav ve Belgelendirme Seminerlerinde Kriterler ana hatlarıyla katılımcılar ile paylaşılmıştır.
- 2 yıl süren güncelleme ve görüş alma süreci sonunda Kurum içi ve Kurum dışı görüşe gönderilmiştir.

C) Kurum İçi Görüşler

- Rehber Taslağı ile ilgili olarak Denetim Dairesi Başkanlığından 12, Meslek Standartları Dairesi Başkanlığından 18 madde ile ilgili görüş iletilmiştir.
- Denetim Dairesi Başkanlığı görüşlerinin 9'u uygun bulunmuş ve rehberde yansıtılmış, 3'ü yansıtılmamış ve gerekçeleri raporlanmıştır. Meslek Standartları Dairesi Başkanlığı görüşlerinin 14'ü uygun bulunmuş 4'ü yansıtılmamış ve gerekçeleri raporlanmıştır.

D) Kuruluş Görüşleri

- 1 Mart 2018 de yetkili olan 125 YBK ile Türk Akreditasyon Kurumuna (TÜRKAK) görüşe gönderilmiştir.
- 80 madde için 39 farklı kaynaktan 240 görüş bildirilmiştir.
- Görüşlerden bir kısmı ilgili madde ile ilgisi olmaması, mevzuata uygun olmaması ya da genel kabul görmüş uygulamalarla örtüşmemesi gerekçeleri ile yansıtılmamıştır.
- Toplamda 182 görüş yansıtılmış 58 görüş gerekçeli şekilde yansıtılmamıştır.
- TÜRKAK'ın 21 görüşünden 5'i hariç hepsi yansıtılmıştır.
- 26 Haziran 2018 tarihinde TÜRKAK Personel Belgelendirme Dairesi Başkanı ve 2 Baş Denetçisi ile birlikte görüşlerin yansıtıldığı versiyonun değerlendirilmesi yapılmış ve üzerinde mutabık kalınan değişiklikler yansıtılarak rehber nihai haline getirilmiştir.



E) Getirdiği Temel Yenilikler

1-Yasal Statü ve Organizasyon

- Kuruluş isimleri ve kısaltmalarının birbirine ve Kuruma benzememesine ilişkin kurallar tanımlanmıştır.
- MYK Web Portal kullanma yetkililerinin belirlenme usulü tanımlanmıştır.
- Kuruluşun gerçekleştirdiği tüm iş ve işlemlerin ilgili mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiği tanımlanmıştır.
- YBK'larda kimlerin hangi görevleri yürütebileceği hususunda çapraz görev yapılabilecek pozisyonlar matrisi oluşturulmuş ve pozisyonların çalışma usulü şartları belirlenmiştir.(Tam Zamanlı, Kısmi Süreli, Düzenleme Yoktur)
- Bir kişinin matrise uygun olacak şekilde en fazla 3 farklı pozisyonda görev almasına izin verilmiştir (iç doğrulama görevi istisna).

2-İnsan Kaynakları

- Belgelendirme kapasitesi düşük Belgelendirme kuruluşlarında belgelendirme yoğunluklarına göre belge kararını en geç 10 gün içinde alabildikleri müddetçe karar vericilerin haftada 1, ayda 4 günden az olmamak ve kadrolu olmak kaydıyla çalışmasının yeterli görülebileceği tanımlanmıştır.
- Aday bilgilendirmelerini sağlayacak tam zamanlı kişi/lerin belirlenmesi istenmiştir.
- Harici taraflardan oluşan Komite kurma zorunluluğu MYK açısından kaldırılmıştır.
- Sınav gereçlerinin gözden geçirilmesi ve onaylama işlemleri için dahili yada harici teknik yeterliliğe sahip kişilerden oluşan ölçme değerlendirme komisyonlarına izin verilmiştir.
- Tarafsızlık komitesinin denetimini MYK'nın yapmayacağı, İtiraz ve şikayetlerin komite kurulmadan ele alınabileceği ifade edilmiştir.
- Personel özlük dosyalarının içeriği ile ilgili standart tanımlanmıştır.
- Yönetici ve kalite yönetim temsilcisinin farklı belgelendirme kuruluşlarında çalışması sınırlandırılmıştır.

3-Fiziki Şartlar

- Kuruluş tabelası, yetki ve kapsam belgesinin asılması gibi görünürlük kuralları getirilmiştir.
- Bir kamu hizmeti olması nedeniyle kuruluş ofisinin haftanın en az 3 günü açık ve erişilebilir olması zorunlu hale getirilmiştir.
- Kuruluşun yetki kapsamında bulunan tüm ulusal yeterlilikler için en az bir adet daimi sınav merkezi bulunması zorunlu hale getirilmiştir.
- Her sınav için sınav başlamadan en az 1 saat önce kuruluş temsilcisi tarafından son kontrol yapılarak sınav için gerekli şartların korunduğunun teyit edilmesi şartı getirilmiştir.
- Mali sürdürülebilirlik açısından finans ve muhasebe işlemlerinin dâhili ya da harici bir muhasebe sorumlusu veya mali müşavir tarafından yönetilmesi şartı getirilmiştir.

4-Sınav Gereçleri

- Sınav öncesinde sınav yerlerinin kontrolüne, görev ve sorumluluklara ilişkin net tanımlamalar yapılmıştır.
- Kuruluşun kapsamında yer alan her ulusal yeterliliğin teorik ve performans sınavı için gereken asgari sınav materyalinin **en az 3 katı** kadar kendine ait, ölçme değerlendirme komisyonunca onaylanmış sınav sorusu, mülakat sorusu, sınav senaryosu, iş emri vb. sınav materyali bulunması ve bu materyallerin ulusal yeterliliklerdeki başarımlar ölçütlerinin her birini kapsamı tanımlanmıştır.
- Soruların performansının izlenmesini sağlayacak bir sistem geliştirilmesi gerektiği tanımlanmıştır.



BİLGİ NOTU

- Sahip olunan sınav gereçlerinin gizliliği, güvenliği, tasnifi ve yönetimine ilişkin temel hususlar tanımlanmıştır.
- Sınav gereçlerinin doğrulanma ve onaylanma işlemlerini yürütecek dâhili veya harici uzmanlardan oluşturulan ölçme değerlendirme komisyonlarının oluşturulma ve çalışma esasları tanımlanmıştır.

5-Ölçme Değerlendirme

- Aday başvuru süreci ve sözleşme sürecine ilişkin uygulamada oturmuş olan detaylar tanımlanmıştır.
- Ücretlendirme politikalarının maliyet analizlerine dayalı olması zorunluluğu getirildi. Ücretlendirmeye ve tahsilata ilişkin temel kurallar tanımlanmıştır.
- Aynı yeterlilik için yapılan ardışık sınavlarda (aynı mekânda arka arkaya yapılan grupların sınavları veya aynı kişiye uygulanan tekrar sınavları) aynı soru setlerinin seçilmemesine ilişkin alınması gereken önlemler tanımlanmıştır. (%20 benzerliğin tolere edilmesi tanımlandı.)
- Belgelendirme kararı sürecinin asgari şartlar belirlenmiştir.
- Belgelerin askıya alınması ve geri çekilmesine ilişkin koşullar belirlenmiştir.

6-İç ve Dış Doğrulama

- İç doğrulama rehberi kapsamında uyulması gereken kurallar tanımlanmıştır.
- Kurum tarafından gerçekleştirilecek uzaktan ya da yerinde bir dış doğrulama durumunda Kuruluş tarafından saklanan tüm bilgiler, belgeler ve kayıtların iletmeye hazır durumda olması ve talep edildiğinde iletilmesi tanımlanmıştır.
- Kurum tarafından yapılan dış doğrulama sonucunda Kuruluşun kendisine bildirilen raporun gereklerini yerine getirmesi tanımlanmıştır.

7-İtiraz ve Şikâyetler

- İtirazların ele alınması için önerilen kademeli sisteme ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur.
- İtiraz ve şikâyetlerin ele alınması için temel hususlar tanımlanmıştır.
- İtiraz ve şikâyet komitesi yerine itiraz şikâyetleri tarafsız ve geçerli şekilde ele alacak bir yöntem ya da itiraz şikâyet komisyonunun yeterli görüleceği tanımlanmıştır.

8-Bilgi Paylaşımı, İletişim ve Rehberlik

- Kurum ile kuruluş arasında ve kuruluş ile adaylar arasındaki iletişimden sorumlu kişilerin Kuruluş tarafından belirlenmiş olması ve verilen hizmetin kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin tedbirler getirilmiştir. (dâhili ya da harici personel fark etmeksizin ilgili kişiler kayda alınmalı, eğitilmeli, taahhütleri alınmalı ve sözleşme yapılmalı)
- Kuruluş web sitesinin içermesi gereken asgari bilgiler tanımlanmıştır.
- Kuruluşa ait Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi alınarak tescil edilmesi getirilmiştir.
- Adaylara başvuru öncesi ve sonrası süreç ve sınavlarla ilgili bilgilendirme ve rehberlik yöntemlerinin asgari şartları detaylandırılmıştır.

9-İç ve Dış Denetim Faaliyetleri

- Yönetimin gözden geçirmesi toplantılarının daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinin sağlanması için yapılacak gözden geçirmelerin gündem başlıkları belirlenmiştir.
- İç tetkikte görev alacak personelin TS EN ISO / IEC 17024, ISO 9001 veya ISO 19011 standardı temelli iç/dış tetkik eğitilmiş ve yetkin olması şartının aranması tanımlanmıştır.

10-Tarafsızlığın Yönetimi

- Tarafsızlığı tehdit eden unsurlara dair etkin bir risk analizine ilişkin asgari şartlar tanımlanmıştır.
- Sınav süreçlerinde görev alan değerlendirici ve karar vericiler ile sınavını gerçekleştirdikleri adayların işverenleri arasında bir ilişki olmadığının güvence altına alınmasına ilişkin yeni



BİLGİ NOTU

maddeler tanımlanmıştır.

- Değerlendirici ve kararı vericilerin yapacağı değerlendirme işleminin tarafsızlığının sağlanması için vereceği karar ile geliri arasında bir çıkar çelişkisi bulunmamasına ilişkin yeni tedbirler tanımlanmıştır.

11- Politikalar ve Hedefler

- Kuruluşun kalite yönetim sisteminde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini tüm adaylara; fırsat eşitliği ilkesi çerçevesinde, itiraz ve şikâyetlere açık bir sistem içerisinde, kalite güvencesi sağlanan, iç doğrulaması yapılan, iş sağlığı ve güvenliği sağlanan, sürekli gelişime açık ve kötüye kullanımları engelleyen bir şekilde sunduğunu teminat altına alan politikalar benimsemesi gerektiği önerilen politikalar tanımlanmıştır.

12- Dokümanların ve Kayıtların Yönetimi

- Genel doküman yönetimi kurallarının tanımlanması ile birlikte Kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uyulması ile ilgili sorumluluklar tanımlanmıştır.

13- Yetkinin Başlaması Ve Devamı İçin Gereken Şartlar

- Sözleşmenin imzalanması, teminat ve sınav gereçlerinin iletilmesi gibi yetkinin başlaması ve devamı için yönetmelikte tanımlı tüm şartlar daha şeffaf hale getirilmiştir.
- Personel listesindeki kişilerin orijinal imza tatbikinin iletilmesi sorumluluğu getirilmiştir.
- Yetkilendirme ya da kapsam genişletme başvurusu yapmak isteyen kuruluşların kapsamına almayı planladığı ulusal yeterlilik sayısı azami 20; sektör sayısı ise azami 4 ile sınırlandırılmıştır.
(*Açıklama: En az 5 yıl uluslararası standartlara göre akreditasyon faaliyetleri içerisinde bulunmuş kuruluşlar, üniversiteler ile kamu ve kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları için Kurumun uygun görmesi halinde yukarıdaki ulusal yeterlilik ve sektör sayısı şartı aranmaz.*)
- Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşunun, yetki tarihi üzerinden 6 ay geçmeden ve her halükarda mevcut kapsamındaki ulusal yeterliliklerde yeterli düzeyde sınav ve belgelendirme faaliyeti gerçekleştirilmeden kapsam genişletme başvurusunda bulunamaması sınırı getirilmiştir.
(*Açıklama: MYK Mesleki Yeterlilik Belgesinin zorunlu olmasına ilişkin çıkarılan herhangi bir mevzuatta tanımlanan mesleklerde yapılacak kapsam genişletme başvurularında süre ve faaliyet şartı aranmaz.*)
- 12 ay içerisinde gerçekleştirilen programlı ve programsız denetimlerde toplamda üç kez sınav durdurma kararı uygulanan kuruluşların ilgili duruma düşmesinden itibaren 1 yıl süreyle kapsam genişletme başvurusunda bulunamayacağı tanımlanmıştır.

YÜRÜRLÜK

- Belgelendirme Kuruluşları için Yetkilendirme Kriterleri ve Uygulama Rehberi 01.01.2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi, yürürlük öncesinde başvuru yapan kuruluşların meslek ve sektör sayısı sınırlarından muaf tutulması tanımlanmıştır.